



EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

© Prokurator Generalny – Minister Sprawiedliwości, www.pk.gov.pl [Translation already published on the official website of the Polish Ministry of Justice]. Permission to re-publish this translation has been granted by the Polish Prosecutor General for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC

© Prokurator Generalny – Minister Sprawiedliwości, www.pk.gov.pl [Tłumaczenie zostało już opublikowane na oficjalnej stronie Ministerstwa Sprawiedliwości]. Zezwolenie na publikację tego tłumaczenia zostało udzielone przez Prokuratora Generalnego wyłącznie w celu zamieszczenia w bazie Trybunału HUDOC

SEKCJA PIĄTA
SPRAWA PENDOV przeciwko BULGARII
(Skarga nr 44229/11)

WYROK

Artykuł 1 Protokołu nr 1 • Uregulowanie sposobu korzystania z własności • Niepotrzebnie przedłużone zatrzymanie serwera komputerowego skarżącego w ramach postępowania karnego przeciwko osobom trzecim • Niezbadanie serwera przez władze i nieskopiowanie istotnych informacji • Znaczenie serwera dla działalności zawodowej skarżącego

Artykuł 10 • Wolność wyrażania opinii • Ograniczona funkcjonalność strony internetowej skarżącego poświęconej kulturze z powodu niepotrzebnie przedłużonego zatrzymania serwera komputerowego

STRASBURG

26 marca 2020 r.

OSTATECZNY

12.10.2020 r.

Wyrok ten stał się ostateczny zgodnie z warunkami określonymi w art. 44 ust. 2 Konwencji. Może podlegać korekcie wydawniczej.

W sprawie Pendov przeciwko Bułgarii

Europejski Trybunał Praw Człowieka (Seksja Piąta), zasiadając jako Izba w składzie:

Síofra O’Leary, *Przewodnicząca*,
Gabriele Kucsko-Stadlmayer,
André Potocki,
Yonko Grozev,
Mārtiņš Mits,
Lətif Hüseynov,
Lado Chanturia, *Sędziowie*,

oraz Claudia Westerdiek, *Kanclerz Sekcji*,

mając na uwadze:

skargę przeciwko Republice Bułgarii wniesioną do Trybunału w dniu 1 lipca 2011 r. na podstawie art. 34 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności („Konwencja”) przez obywatela bułgarskiego p. Lazara Milkova Pendova („skarżący”);

decyzję o zakomunikowaniu rządowi bułgarskiemu („Rząd”) spraw dotyczących przeszukania i zajęcia mienia skarżącego, zajęcia jego korespondencji i innych materiałów osobistych oraz zamknięcia jego strony internetowej, a także o uznaniu za niedopuszczalną pozostałej części skargi; uwagi stron;

obradując na posiedzeniu niejawnym w dniu 3 marca 2020 r.,

wyduje następujący wyrok, który został przyjęty w tym dniu:

WPROWADZENIE

Skarżący zarzucił, powołując się na art. 6, 7, 8 i 10 Konwencji oraz art. 1 Protokołu nr 1, że organy ścigania zajęły i zatrzymały serwer komputerowy będący jego własnością w ramach postępowania karnego przeciwko osobom trzecim. Zatrzymanie serwera i zawartych na nim informacji doprowadziło również do ograniczenia przez znaczący okres funkcjonalności prowadzonej przez skarżącego strony internetowej, która była hostowana na tym serwerze.

FAKTY

1. Skarżący urodził się w 1986 r. i mieszka w Płowdiwie. Reprezentowali go p. M. Ekimdzhiev i p. K. Boncheva, adwokaci praktykujący w Płowdiwie.

2. Rząd bułgarski („Rząd”) reprezentowany był przez swojego pełnomocnika, p. I. Stanchevę-Chinovą z Ministerstwa Sprawiedliwości.

3. W 2010 r. jedno z wydawnictw zawiadomiło policję, że wydana przez nie książka została udostępniona w Internecie z naruszeniem praw autorskich – co rzekomo stanowiło czyn zabroniony na podstawie art. 172a Kodeksu karnego (zob. paragraf 18 poniżej). W toku następującego potem dochodzenia wykazano, że strona, na której umieszczono książkę, była

częściowo hostowana na serwerze należącym do skarżącego. Ustalono również, w jakim lokalu przechowywano przedmiotowy serwer.

4. W tym czasie na serwerze znajdowało się również kilka innych stron internetowych, w tym jedna poświęcona japońskiej kulturze anime, a właścicielem i administratorem tej strony był skarżący.

5. Na wniosek policji w dniu 18 czerwca 2010 r. sędzieja Sądu Rejonowego w Sofii wydała nakaz przeszukania lokalu, w którym przechowywano serwer skarżącego. Uznała, że istniały wystarczające podstawy do tego, by sądzić, że takie przeszukanie przyniesie istotne dla dochodzenia dowody.

6. Przeszukania dokonała policja w Sofii w dniu 21 czerwca 2010 r. Funkcjonariusze zajęli i usunęli serwer skarżącego z lokalu. Skarżący nie był obecny na miejscu, a osoba, która była obecna i zasadniczo korzystała z lokalu, wyjaśniła, że na serwerze skarżącego hostowana jest głównie jego strona o anime.

7. Skarżącemu nie przekazano kopii wydanego w sprawie nakazu przeszukania ani protokołu przeszukania i zajęcia. W dniu 23 czerwca 2010 r. skarżący został przesłuchany przez policję.

8. W dniu 23 lipca 2010 r. skarżący złożył w prokuraturze rejonowej w Sofii wniosek o zwrot serwera na podstawie art. 111 Kodeksu postępowania karnego (zob. paragraf 20 poniżej). Wskazał, że informacje niezbędne na potrzeby dochodzenia w sprawie karnej dotyczącej osób trzecich można skopiować, a serwer zwrócić, i wyjaśnił, że na serwerze hostowane są także inne strony internetowe, w tym jego własna. Z powodu zajęcia strona ta przestała działać, a niektórych oferowanych tam usług, takich jak usługa czatu, nie można było przywrócić bez danych zawartych na serwerze. Skarżący uznał, że zamknięcie strony „skompromitowało” go w oczach użytkowników i współpracowników. Wskazał również, że włożył w stronę dużo własnego wysiłku i środków finansowych. Stwierdził, że wcześniej stronę odwiedzało od 500 do 600 użytkowników dziennie.

9. W dniu 10 sierpnia 2010 r. skarżący złożył w prokuraturze rejonowej w Sofii kolejny wniosek o zwrot własności, w którym dodał, że na serwerze przechowywana jest osobista korespondencja użytkowników jego strony internetowej i że zajęcie tej korespondencji nie powinno być dozwolone. Na serwerze znajdowały się także „przedmioty prawa autorskiego”. Skarżący stwierdził, że w wyniku niedostępności jego strony doznał „znacznej szkody”, w tym o charakterze finansowym. Uznał za niesprawiedliwy fakt, że musiał ponieść tak „surowe konsekwencje”, zważywszy że w odniesieniu do jego własnej strony internetowej nie stawiano zarzutów.

10. W dniu 16 października 2010 r. skarżący zwrócił się z pismem do Prokuratury Generalnej. Złożył skargę na zajęcie serwera, które uznał za bezprawne, i wskazał, że serwer nie został mu zwrócony, mimo że nie był badany przez biegłych (patrz poniżej). Skarżący ponownie wskazał, że na serwerze hostowane są inne strony internetowe, w tym jego własna, a także przechowywana jest korespondencja użytkowników jego strony. Stwierdził,

że poniósł znaczne straty, także w wyniku zatrzymania oprogramowania, które opracowywał. W dniu 27 października 2010 r. stwierdził dodatkowo, że na serwerze znajdują się „przedmioty praw autorskich” należące do niego i innych osób. W kolejnym piśmie, z dnia 18 stycznia 2011 r., skierowanym do Prokuratury Generalnej, skarżący wskazał, bez dalszych wyjaśnień, że władze w swoich działaniach naruszyły jego prawo do życia prywatnego i korespondencji zagwarantowane w art. 8 Konwencji.

11. Tymczasem w dniu 29 czerwca 2010 r. śledcza z policji zleciła sporządzenie sprawozdania biegłego, tak aby ustalić, czy na serwerze skarżącego znajdowała się strona będąca przedmiotem dochodzenia. Stwierdziła, że w przypadku znalezienia istotnych informacji, biegły winien skopiować je na nośnik pamięci.

12. Ponieważ jednak okazało się, że postępowanie karne w odniesieniu do tych samych faktów wszczęły już organy ścigania w innym mieście, Trojan, badanie biegłego nie zostało przeprowadzone i w dniu 6 sierpnia 2010 r. postępowanie w Sofii zostało umorzone. W postanowieniu o umorzeniu stwierdzono, że prokuratura rejonowa w Trojan miała zostać poinformowana o tym, że istotne dla sprawy dowody rzeczowe są przechowywane w Sofii.

13. Po tym, jak skarżący zwrócił się do Prokuratury Generalnej w październiku 2010 r. (zob. paragraf 10 powyżej), organ ten złożył zapytania. W dniu 2 listopada 2010 r. prokuratura rejonowa w Sofii poinformowała Prokuraturę Generalną o umorzeniu postępowania, które zostało wszczęte w Sofii, oraz o przekazaniu dowodów rzeczowych do dyspozycji prokuratury rejonowej w Trojan. Prokuratura w Trojan w piśmie z dnia 14 stycznia 2011 r. stwierdziła, że nie posiada informacji na temat miejsca przechowywania przedmiotowych dowodów.

14. W piśmie z dnia 10 stycznia 2011 r. Prokuratura Generalna zwróciła się do obu organów rejonowych o ustalenie miejsca przechowywania dowodów rzeczowych i, jeśli nie są one niezbędne dla dochodzenia, o ich wydanie.

15. Materiał dowodowy wydano w wyniku postanowienia prokuratury rejonowej w Sofii z dnia 2 lutego 2011 r.

16. Serwer zwrócono skarżącemu w dniu 8 lutego 2011 r.

17. Strona internetowa skarżącego, która wówczas funkcjonowała od ponad czterech lat, przestała działać po zajęciu jego serwera w dniu 21 czerwca 2010 r. W dniu 23 czerwca 2010 r., korzystając z innego serwera, skarżącemu udało się umieścić na stronie oświadczenie wzywające organy ścigania do naprawienia popełnionego przez nie „błędu”. W dniu 27 lipca 2010 r. skarżący, ponownie korzystając z innego serwera, który określił jako serwer o „bardzo ograniczonej pojemności”, uruchomił wersję „minimalną” strony, głównie w celu wyjaśnienia zdarzeń jej użytkownikom. Wersja ta została stworzona na podstawie „części starych archiwów” i według skarżącego charakteryzowała się „mocno ograniczoną i skrajnie niewystarczającą” funkcjonalnością: w szczególności forum, usługa czatu

i usługa hostingu zdjęć były całkowicie niedostępne. Pełną funkcjonalność strony przywrócono dopiero po zwróceniu serwera skarżącemu. Jego zdaniem jednak, strona już nigdy nie osiągnęła dawnego poziomu popularności. Obecnie strona jest aktywna, ale „rzadko odwiedzana”. Po tymczasowej niedostępności usługa czatu nie jest już używana.

WŁAŚCIWE RAMY PRAWNE I PRAKTYKA

A. Kodeks karny i Kodeks postępowania karnego

18. Zgodnie z art. 172a Kodeksu karnego nieuprawnione powielanie i rozpowszechnianie przedmiotu prawa autorskiego zagrożone jest karą do pięciu lat pozbawienia wolności i karą grzywny.

19. Odpowiednie przepisy Kodeksu postępowania karnego dotyczące przeszukania i zajęcia w kontekście postępowania karnego podsumowano w sprawie *Posevini przeciwko Bułgarii* (skarga nr 63638/14, §§ 25-31, 19 stycznia 2017 r.).

20. Ponadto art. 111 Kodeksu postępowania karnego stanowi, że dowody rzeczowe należy przechowywać do czasu zakończenia postępowania karnego. Mogą być wydane wcześniej osobom upoważnionym, jeżeli nie utrudni to ustalenia stanu faktycznego.

B. Odpowiedzialność policji i organów prokuratury za nieuzasadnione zatrzymanie dowodów

21. W grudniu 2011 r. Najwyższy Sąd Kasacyjny uwzględnił roszczenie z tytułu deliktu w związku z nadmiernie długim przetrzymywaniem samochodu, który zajęto w sprawie karnej. Uznał, że zatrzymywanie zajętych przedmiotów po upływie terminów na zakończenie dochodzenia w sprawie karnej jest zbędne i rodzi odpowiedzialność policji oraz organów prokuratury (*Решение № 465 от 20.12.2011 г. по гр. д. № 1794/2010 г., BKC, IV г. о.*).

22. Podobne roszczenie uwzględniono w wyroku Sądu Apelacyjnego w Sofii z sierpnia 2011 r. (który uprawomocnił się w maju 2012 r.). Sąd krajowy uznał, że zatrzymanie na okres dwóch lat kilku komputerów, które zajęto w charakterze materiałów dowodowych, stanowiło nieproporcjonalną ingerencję w prawo własności powoda (*Решение № 1478 от 12.08.2011 г. по гр. д. № 1330/2011 г., BKC, IV г. о.*).

23. W kolejnych sprawach sądy cywilne rozpatrywały inne podobne roszczenia (zob. *Решение № 425 от 07.03.2013 г. по в. гр. д. № 4636/2012 г., CAC*; *Решение № 8620 от 28.11.2016 г. по в. гр. д. № 7650/2016 г., CFC*; *Решение № 4525 от 22.06.2017 г. по гр. д. № 1890/2015 г., CFC*; *Решение № 419 от 14.12.2017 г. по в. гр. д. № 1435/2017 г., OC-Стара Загора*; *Решение № 852 от 15.04.2019 г. по гр. д. № 6637/2018 г., PC-Бургас*).

PRAWO

I. ZARZUCANE NARUSZENIE ART. 1 PROTOKOŁU NR 1 ORAZ ART. 8 I 10 KONWENCJI

24. Skarżący, powołując się na art. 6 i art. 7 Konwencji oraz art. 1 Protokołu nr 1, złożył skargę na zajęcie i zatrzymanie jego serwera przez organy ścigania. Na podstawie art. 8 Konwencji złożył 1 ponadto skargę na zajęcie i zatrzymanie jego korespondencji i innych materiałów osobistych znajdujących się na serwerze, zaś na podstawie art. 10 wystosował skargę w związku ze skutkami, jakie zajęcie i zatrzymanie miało dla działania jego strony internetowej.

25. Trybunał jest zdania, że powyższe skargi podlegają rozpatrzeniu na podstawie art. 1 Protokołu nr 1 do Konwencji oraz art. 8 i 10 Konwencji. Przepisy te mają następujące brzmienie:

Artykuł 1 Protokołu nr 1

„Każda osoba fizyczna i prawna ma prawo do poszanowania swego mienia. Nikt nie może być pozbawiony swojej własności, chyba że w interesie publicznym i na warunkach przewidzianych przez ustawę oraz zgodnie z ogólnymi zasadami prawa międzynarodowego.

Powyższe postanowienia nie będą jednak w żaden sposób naruszać prawa Państwa do wydawania takich ustaw, jakie uzna za konieczne dla uregulowania sposobu korzystania z własności zgodnie z interesem powszechnym lub w celu zapewnienia uiszczania podatków bądź innych należności lub kar pieniężnych.”

Artykuł 8

“1. Każdy ma prawo do poszanowania swojego życia prywatnego i rodzinnego, swojego mieszkania i swojej korespondencji.

2. Niedopuszczalna jest ingerencja władzy publicznej w korzystanie z tego prawa z wyjątkiem przypadków przewidzianych przez ustawę i koniecznych w demokratycznym społeczeństwie z uwagi na bezpieczeństwo państwowe, bezpieczeństwo publiczne lub dobrobyt gospodarczy kraju, ochronę porządku i zapobieganie przestępstwom, ochronę zdrowia i moralności lub ochronę praw i wolności innych osób.”

Artykuł 10

“1. Każdy ma prawo do wolności wyrażania opinii. Prawo to obejmuje wolność posiadania poglądów oraz otrzymywania i przekazywania informacji i idei bez ingerencji władz publicznych i bez względu na granice państwowe. Niniejszy przepis nie wyklucza prawa Państw do poddania procedurze zezwoleń przedsięwzięciom radiowych, telewizyjnych lub kinematograficznych.

2. Korzystanie z tych wolności pociągających za sobą obowiązki i odpowiedzialność może podlegać takim wymogom formalnym, warunkom, ograniczeniom i sankcjom, jakie są przewidziane przez ustawę i niezbędne w społeczeństwie demokratycznym w interesie bezpieczeństwa państwowego, integralności terytorialnej lub bezpieczeństwa

publicznego ze względu na konieczność zapobieżenia zakłóceniu porządku lub przestępstwu, z uwagi na ochronę zdrowia i moralności, ochronę dobrego imienia i praw innych osób oraz ze względu na zapobieżenie ujawnieniu informacji poufnych lub na zagwarantowanie powagi i bezstronności władzy sądowej.”

A. Argumenty stron

1. Rząd

26. Rząd stwierdził, że skarżący nie wyczerpał dostępnych krajowych środków odwoławczych. Podniósł, że po umorzeniu postępowania karnego w Sofii mógł on wystąpić do organu prokuratury w Trojan o wydanie dowodów rzeczowych na podstawie art. 111 Kodeksu postępowania karnego. Dodatkowo skarżący miał możliwość wniesienia powództwa deliktowego przeciwko organom ścigania w związku z rzekomo nieuzasadnionym zatrzymaniem jego mienia. Na potwierdzenie tego Rząd przedstawił wyroki sądów, o których mowa w paragrafach 21-22 powyżej. Na koniec Rząd stwierdził, że skarżący nigdy nie złożył do władz krajowych skargi na podstawie art. 8 Konwencji.

27. Rząd wskazał, że organy ścigania przetrzymywały serwer skarżącego jedynie przez kilka miesięcy, a jego wydanie opóźniło się w wyniku „nieodpowiednich działań” skarżącego. Ponadto serwer nie został poddany żadnym badaniom i został zwrócony skarżącemu w dobrym stanie.

28. W odniesieniu do zarzutu na podstawie art. 10 Konwencji Rząd wskazał, że władze nie zamierzały zamknąć strony internetowej skarżącego. Ponadto czasowa niedostępność strony nie stanowiła nieproporcjonalnej ingerencji w prawo skarżącego do wolności słowa. Rząd utrzymywał, że strona była niedostępna bardzo krótko, ponieważ 23 czerwca 2010 r., dwa dni po zajęciu serwera, skarżący aktywował wersję strony, którą Rząd uznał za „kopię zapasową”. Kwestia tego, czy ta wersja była w pełni funkcjonalna, zależała od staranności i profesjonalizmu skarżącego, gdyż to w jego interesie leżało utrzymywanie kopii zapasowej, co jest standardową praktyką. Dodatkowo, co istotne, strona internetowa nie stanowiła środka uczestnictwa w ważnej debacie publicznej, a skarżący nie był dziennikarzem, sygnalistą (ang. *whistleblower*) lub inną osobą, która wymaga zwiększonej ochrony. Wreszcie na skarżącego nie nałożono żadnych sankcji administracyjnych, karnych lub sankcji innego rodzaju, a on sam nie został pociągnięty do odpowiedzialności za treść swojej strony internetowej.

2. Skarżący

29. Skarżący wskazał, że wystąpił o wydanie swojego serwera na podstawie art. 111 Kodeksu postępowania karnego, ale prokuratura w Sofii nie wydała postanowienia w tej kwestii. W związku z tym składanie dalszych wniosków, opierając się na tym przepisie, było bezużyteczne. Zamiast tego złożył skargę do Prokuratury Generalnej, dzięki czemu wydano

mu jego mienie. Skarżący zakwestionował również argument Rządu, że mógł wnieść powództwo deliktowe przeciwko organom ścigania. Podkreślił, że w toku istotnych wydarzeń ten środek zaradczy nie był dla niego dostępny. Na koniec skarżący zakwestionował argument Rządu, że nie wniósł do władz krajowych skargi na podstawie art. 8 Konwencji.

30. Skarżący wskazał, że nie wykazano, aby jego serwer, który organy ścigania zajęły w ramach dochodzenia w sprawie karnej, był niezbędny dla tego dochodzenia. Serwer nie został zbadany przez biegłego ani wykorzystany w innym celu. Ponadto możliwe było skopiowanie wszelkich istotnych informacji na nim zawartych.

31. W odniesieniu do art. 10 Konwencji skarżący stwierdził, że czasowa niedostępność jego strony internetowej w wyniku zajęcia serwera nie służyła osiągnięciu żadnego z uzasadnionych celów wymienionych w ust. 2 tego artykułu. Strona internetowa stanowiła wyraz jego zainteresowania sztuką i nie służyła żadnemu „niemoralnemu lub antyspołecznemu” celowi. Ingerencja w prawa skarżącego wynikające z art. 10 była niepotrzebnym i nieuzasadnionym skutkiem ubocznym zajęcia jego serwera. Wreszcie skarżący stwierdził, że nie był zobowiązany do przedsięwzięcia środków ostrożności w celu zapobieżenia ewentualnemu naruszeniu jego własności cyfrowej poprzez utrzymywanie pełnej kopii zapasowej swojej strony.

B. Ocena Trybunału

1. Dopuszczalność

(a) Skargi dotyczące przeszukania i zajęcia

32. W zakresie, w jakim skarżący zarzucił rzekomą bezprawność samego przeszukania i zajęcia (zob. paragraf 24 powyżej), Trybunał zauważa, że był to akt jednorazowy (zob. *Delev przeciwko Bułgarii* (dec.), skarga nr 1116/03, 19 listopada 2013 r., § 34 z dalszymi odniesieniami). Wobec braku skutecznego środka odwoławczego na podstawie prawa bułgarskiego w odniesieniu do przeszukania i zajęcia, jak ustalił Trybunał (zob. *Posevini*, cyt. powyżej, §§ 84-86), bieg terminu sześciu miesięcy na podstawie art. 35 ust. 1 Konwencji rozpoczął się zatem w dniu, w którym doszło do przeszukania i zajęcia, czyli w dniu 21 czerwca 2010 r. (zob. paragraf 6 powyżej). Skarga została złożona w dniu 1 lipca 2011 r., więc w tej części została wniesiona po terminie. Zgodnie z art. 35 ust. 1 i 4 Konwencji należy ją zatem odrzucić.

(b) Skarga na podstawie art. 8 Konwencji

33. Rząd stwierdził, że skarżący nie złożył skargi na podstawie art. 8 Konwencji na szczeblu krajowym (zob. paragraf 26 powyżej *in fine*).

34. Trybunał podziela ten argument. Zauważa, że skarżący, w pismach przesyłanych organom ścigania po zajęciu serwera, skarżył się wyłącznie na zatrzymanie przechowywanej na serwerze korespondencji użytkowników

jego strony oraz nieokreślonych „przedmiotów prawa autorskiego” (zob. paragrafy 9-10 powyżej). Wprawdzie w jednym przypadku powołał się na art. 8 Konwencji (zob. paragraf 10 powyżej *in fine*), ale uczynił to w sposób ogólny i nie wyjaśnił, na czym polegała ingerencja w jego prawa na podstawie tego przepisu. W związku z tym Trybunał nie może stwierdzić, że skarżący w wyraźny sposób podniósł na szczeblu krajowym kwestię swojego prawa do życia prywatnego i korespondencji, tak aby umożliwić władzom naprawę domniemanego naruszenia tych praw. Skarżący bardziej szczegółowo odniósł się do oprogramowania, które opracowywał (zob. paragraf 10 powyżej), lecz ten aspekt skargi jest w większym stopniu uregulowany w art. 1 Protokołu nr 1 i zostanie omówiony w analizie pod tym nagłówkiem (zob. paragraf 46 poniżej).

35. Wobec tego skargę na podstawie art. 8 należy odrzucić na podstawie art. 35 ust. 1 i 4 Konwencji z powodu niewyczerpania środków odwoławczych przewidzianych prawem wewnętrznym.

(c) Pozostałe skargi

36. W odniesieniu do pozostałych skarg, na podstawie art. 1 Protokołu nr 1 oraz art. 10 Konwencji, w związku z zatrzymaniem zajętego mienia skarżącego, Trybunał musi zbadać dalsze zastrzeżenia zgłoszone przez Rząd, dotyczące niewyczerpania przez skarżącego krajowych środków odwoławczych (zob. paragraf 26 powyżej).

37. Po pierwsze Rząd podniósł argument, że po umorzeniu postępowania karnego w Sofii skarżący powinien był ubiegać się o zwrot serwera od organów ścigania w Trojan, do czego, co do zasady, miał prawo na podstawie art. 111 Kodeksu postępowania karnego. Rząd nie wykazał jednak, aby organy w Trojan kiedykolwiek otrzymały dowody rzeczowe zajęte w Sofii i że w związku z tym mogły postanowić o ich wydaniu. W styczniu 2011 r. prokuratura rejonowa w Trojan oświadczyła, że nie wie, gdzie są przechowywane dowody (zob. paragraf 13 powyżej); dowody ostatecznie wydała prokuratura rejonowa w Sofii (zob. paragraf 15 powyżej). W związku z tym Trybunał nie uważa, aby wniosek w trybie art. 111 Kodeksu postępowania karnego skierowany do organów ścigania w Trojan mógł doprowadzić do szybkiego zwrotu serwera skarżącego. Nie można zatem stwierdzić, że skarżący nie wyczerpał krajowego środka odwoławczego, który mógłby być skuteczny w tych okolicznościach.

38. W odniesieniu do argumentu, że skarżący powinien był wnieść powództwo deliktowe przeciwko organom ścigania w celu uzyskania odszkodowania za rzekomo długotrwałe przetrzymywanie jego mienia, Rząd powołał się na dwa wyroki sądów krajowych, w których podobne powództwa zostały dopuszczone (zob. paragrafy 21, 22 i 26 powyżej). Pierwszy z nich wydał Najwyższy Sąd Kasacyjny w grudniu 2011 r., a drugi – Sąd Apelacyjny w Sofii w sierpniu 2011 r., po czym wyrok uprawomocnił się w

maju 2012 r. W ich następstwie sądy krajowe badały inne podobne powództwa (zob. paragraf 23 powyżej).

39. Zgodnie z orzecznictwem Trybunału ocena, czy krajowe środki odwoławcze zostały wyczerpane, jest zwykle przeprowadzana w odniesieniu do daty złożenia skargi do Trybunału (zob. m.in. *Baumann przeciwko Francji*, skarga nr 33592/96, § 47, ETPC 2001-V, oraz *O'Sullivan McCarthy Mussel Development Ltd przeciwko Irlandii*, skarga nr 44460/16, § 136, 7 czerwca 2018 r.). O ile Trybunał odstępował uprzednio od tej zasady (zob. np. *Demopoulos i Inni przeciwko Turcji* (dec.) [WI], skarga nr 46113/99 i 7 innych, § 87-88, ETPC 2010, oraz *Balakchiev i Inni przeciwko Bułgarii* (dec.), § 83, nr 65187/10, 18 czerwca 2013 r.), nie widzi uzasadnienia dla takiego postępowania w rozpatrywanej sprawie. Mimo że mniej więcej od połowy 2012 r. powództwo deliktowe przeciwko organom ścigania z tytułu nieuzasadnionego zatrzymania dowodów rzeczowych wydaje się dostępnym i co do zasady skutecznym środkiem odwoławczym, przedmiotową skargę złożono w dniu 1 lipca 2011 r. Oznacza to, że rozpatrywanych zarzutów nie można odrzucić z powodu niewyczerpania krajowych środków odwoławczych.

40. W związku z powyższym Trybunał odrzuca powyższe zastrzeżenia zgłoszone przez Rząd.

41. Wreszcie Trybunał zauważa, że rozpatrywane skargi nie są w sposób oczywisty nieuzasadnione w rozumieniu art. 35 ust. 3 lit. a) Konwencji ani nie są niedopuszczalne na wszelkiej innej podstawie określonej w art. 35. Należy je zatem uznać za dopuszczalne.

2. Przedmiot skargi

(a) Artykuł 1 Protokołu nr 1

42. Art. 1 Protokołu nr 1 nie zakazuje zatrzymywania dowodów rzeczowych w ramach toczącego się dochodzenia w sprawie karnej. Mimo to środek ten, jako że dotyczy uregulowania sposobu korzystania z własności (zob. *Raimondo przeciwko Włochom*, 22 lutego 1994 r., § 29, Seria A nr 281-A), musi spełniać wymogi art. 1 Protokołu nr 1. Musi więc być przewidziany ustawą i służyć uzasadnionemu celowi. W swoich działaniach władze muszą również zachować sprawiedliwą równowagę między interesem ogółu a prawem jednostki do własności (zob. np. *Borzhonov przeciwko Rosji*, skarga nr 18274/04, 22 stycznia 2009 r., §§ 57-59 z dalszymi odniesieniami).

43. W przedmiotowej sprawie organy ścigania zajęły serwer skarżącego na mocy art. 111 Kodeksu postępowania karnego (zob. paragraf 20 powyżej). Zatrzymanie miało więc podstawę w prawie krajowym. Ponieważ ustalono, że na serwerze częściowo hostowano stronę internetową, w odniesieniu do której istniało podejrzenie naruszenia praw autorskich, co stanowi czyn zabroniony na podstawie Kodeksu karnego (zob. paragraf 18 powyżej),

Trybunał uznał dodatkowo, że zatrzymanie służyło osiągnięciu uzasadnionych celów zapobiegania zakłócaniu porządku lub przestępstwu oraz ochrony praw innych osób.

44. Istotne jest zatem pytanie, czy środek był proporcjonalny. Analizując to zagadnienie, Trybunał weźmie pod uwagę czas, przez jaki zatrzymano własność skarżącego, konieczność zatrzymania, konsekwencje dla skarżącego, a także zachowanie odpowiednich władz (zob. *Petyo Petkov przeciwko Bułgarii*, skarga nr 32130/03, § 105, 7 stycznia 2010 r.).

45. Serwer skarżącego zajęto w dniu 21 czerwca 2010 r. i zatrzymano do dnia 8 lutego 2011 r., czyli przez około siedem i pół miesiąca. Czynności te wykonano w ramach dochodzenia w sprawie karnej przeciwko osobom trzecim, a nie przeciwko skarżącemu. W okresie, o którym mowa, serwer nie został w żaden sposób wykorzystany na potrzeby dochodzenia: nie został poddany żadnemu badaniu przeprowadzonemu przez biegłego lub inną osobę (zob. paragraf 12 powyżej), a był jedynie przechowywany do czasu wydania go skarżącemu. Ponadto nie wykazano, aby nie można było po prostu skopiować wszelkich informacji, które mogły być istotne dla dochodzenia; w rzeczywistości w postanowieniu z dnia 29 czerwca 2010 r. o zleceniu badania biegłego śledcza prowadząca sprawę nakazała sporządzenie takiej kopii (zob. paragraf 11 powyżej).

46. Wydaje się, że serwer był wykorzystywany przez skarżącego do działalności zawodowej – znajdowało się na nim kilka stron internetowych, w tym jego własna, oraz jego praca (oprogramowanie, nad którym pracował – zob. paragraf 10 powyżej). Już na szczeblu krajowym stwierdził, że w wyniku zatrzymania serwera wyrządzono mu „znaczną szkodę” (zob. paragraf 9 powyżej).

47. W okresie zatrzymania skarżący stale podejmował wysiłek w dążeniu do wydania swojej własności: składał wnioski w trybie art. 111 Kodeksu postępowania karnego, zwracał się do Prokuratury Generalnej, składał wyjaśnienia (zob. paragrafy 8-10 powyżej). Podczas gdy Rząd uznał niektóre z jego działań za „nieodpowiednie” (zob. paragraf 27 powyżej), Trybunał nie zgadza się z tym stanowiskiem. Odnotował już, że po umorzeniu postępowania karnego w Sofii bezcelowe byłoby ponowne skorzystanie ze środka odwoławczego na podstawie art. 111 Kodeksu postępowania karnego (zob. paragraf 37 powyżej). W tych okolicznościach skierowanie pisma przez skarżącego do Prokuratury Generalnej wydaje się działaniem właściwym, bowiem to właśnie zapytania złożone przez ten organ w następstwie wniosków skarżącego skłoniły prokuraturę rejonową w Sofii do zareagowania na sytuację i postanowienia o wydaniu dowodów (zob. paragrafy 13-15 powyżej).

48. Jeśli chodzi o postępowanie właściwych organów, Trybunał zauważa, że badanie biegłego zostało początkowo zlecone przez śledczą z policji wkrótce po zajęciu serwera skarżącego (zob. paragraf 11 powyżej). Chociaż takie badanie nie zostało nigdy przeprowadzone, prokuratura rejonowa w

Sofii działała bezzwłocznie, również przy umorzeniu prowadzonego przez siebie postępowania, gdy stało się jasne, że postępowanie dotyczące tych samych faktów toczy się w Trojan (zob. paragraf 12 powyżej).

49. Mimo że w postanowieniu o umorzeniu stwierdzono, że dowody rzeczowe w Sofii zostaną przekazane do dyspozycji prokuratury rejonowej w Trojan (zob. paragraf 12 powyżej), ani ten urząd ani prokuratura w Sofii nie podjęły jednak żadnych dalszych działań, mających na celu zbadanie lub wydanie dowodów, aż do interwencji Prokuratury Generalnej, wywołanej wnioskami skarżącego. Jak zauważono powyżej, materiał dowodowy – w tym serwer skarżącego – został jedynie zatrzymany, przy czym prokuratura rejonowa w Trojan nie wiedziała nawet, gdzie jest przechowywany (zob. paragraf 13 powyżej).

50. Z powyższych względów – faktu, że serwer skarżącego nigdy nie został zbadany na potrzeby dochodzenia w sprawie karnej nie dotyczącej skarżącego, lecz osób trzecich, możliwości skopiowania niezbędnych informacji, znaczenia serwera dla działalności zawodowej skarżącego, jak też częściowej beczynności prokuratury rejonowej w Sofii – zatrzymanie serwera skarżącego w okresie od 21 czerwca 2010 r. do 8 lutego 2011 r. było nieproporcjonalne. Władze krajowe nie zachowały zatem wymaganej sprawiedliwej równowagi między uzasadnionym celem służącym sprawie a prawami skarżącego, naruszając art. 1 Protokołu nr 1.

51. W związku z powyższym doszło do naruszenia tego przepisu.

(b) Artykuł 10 Konwencji

(i) Charakter ingerencji w prawa skarżącego

52. Trybunał orzekł, że „[w] świetle swojej dostępności oraz zdolności przechowywania i przekazywania ogromnych ilości informacji, Internet odgrywa ważną rolę w zwiększaniu dostępu społeczeństwa do wiadomości i ułatwianiu rozpowszechniania informacji ogółem” (zob. *Times Newspapers Ltd przeciwko Zjednoczonemu Królestwu* (nr 1 i 2), skargi nr 3002/03 i 23676/03, § 27, ETPC 2009, i *Ahmet Yildirim przeciwko Turcji*, skarga nr 3111/10, § 48, ETPC 2012).

53. Trybunał uznał również, że art. 10 gwarantuje wolność wyrażania opinii „każdemu”, bez rozróżnienia w zależności od charakteru zamierzonego celu. Ponadto artykuł ten ma zastosowanie nie tylko do treści informacji, lecz także do środków rozpowszechniania, ponieważ wszelkie nałożone na nie ograniczenia nieodzownie wiążą się z ingerencją w prawo do otrzymywania i przekazywania informacji (zob. *Ahmet Yildirim*, cyt. powyżej, § 50 z dalszymi odniesieniami).

54. Przechodząc do rozpatrywanej sprawy, Trybunał zauważył, że strona internetowa skarżącego poświęcona japońskiej kulturze anime stanowiła środek korzystania przez niego z wolności wyrażania opinii.

55. Po zajęciu przez władze w dniu 21 czerwca 2010 r. serwera skarżącego i przechowywanych na nim informacji strona internetowa, hostowana na tym serwerze, była przez pewien czas niedostępna. Rząd stwierdził, że zaledwie dwa dni po zajęciu serwera skarżący aktywował wersję, którą Rząd określił jako „kopię zapasową” (zob. paragraf 28 powyżej). Z informacji dostępnych Trybunałowi wynika jednak, że skarżący opublikował jedynie oświadczenie wzywające organy ścigania do wydania jego serwera (zob. paragraf 17 powyżej). Zdaniem skarżącego około miesiąc później, w dniu 27 lipca 2010 r., uruchomił on „minimalną” wersję strony, w której w szczególności forum, czat i usługa hostingu zdjęć pozostawały całkowicie niedostępne (ibid.).

56. Trybunał odnotowuje, że skarżący nie przedstawił dowodów dotyczących części strony internetowej, które udało mu się przywrócić. Jego stwierdzenie, że po dniu 21 czerwca 2010 r. mógł ponownie uruchomić jedynie znacznie ograniczoną wersję strony, znajduje jednak potwierdzenie w skargach, które złożył do organów krajowych (zob. paragrafy 8-9 powyżej). Chociaż fakt, że nie podał szczegółów dotyczących zmniejszonej funkcjonalności jego strony internetowej, mógłby, co do zasady, zostać uwzględniony przy ocenie poniesionej szkody (zob. paragraf 73 poniżej), Trybunał jest przekonany, na potrzeby analizy w kwestii zaistnienia ingerencji w prawa skarżącego wynikające z art. 10, że zatrzymanie serwera nadal utrudniało skarżącemu korzystanie z wolności wyrażania opinii, do czasu zwrotu.

57. Ingerencja w wolność wyrażania opinii skarżącego wynikała z zatrzymania zarówno jego sprzętu komputerowego – serwera – jak i przechowywanych na nim danych. Nawet zakładając, że odzyskanie ich pozwoliłoby na pełne odtworzenie strony internetowej, Trybunał nie widzi, na jakiej podstawie skarżący miałby być zobowiązany stale przechowywać pełną kopię zapasową danych znajdujących się na serwerze.

58. Wreszcie Trybunał przypomina, że ograniczona funkcjonalność strony internetowej skarżącego w okresie od czerwca 2010 r. do lutego 2011 r. wynikała z działań organów ścigania, które zatrzymały serwer hostujący tę stronę na dłuższy czas. Chociaż środki te nie były skierowane przeciwko przedmiotowej stronie internetowej, która nie była przedmiotem żadnego dochodzenia, ani nie sformułowano zarzutów, iż w jej ramach dopuszczono się naruszenia prawa, działania podjęte przez organy doprowadziły do rzeczywistych ograniczeń omówionych powyżej.

59. Trybunał stwierdza zatem, że w sprawie doszło do ingerencji władzy publicznej w prawo skarżącego do wolności wyrażania opinii (zob. *mutatis mutandis*, *Ahmet Yildirim*, cyt. powyżej, § 55). Polegała ona na zatrzymaniu przez organy ścigania serwera skarżącego i zawartych na nim informacji, w wyniku czego strona internetowa skarżącego z początku nie była dostępna, po czym przez kilka miesięcy działała ze znacząco ograniczonymi funkcjonalnościami.

(ii) Kwestia uzasadnienia ingerencji

60. Powyższa ingerencja stanowi naruszenie art. 10, chyba że była „przewidzian[a] przez ustawę”, miała co najmniej jeden z uzasadnionych celów, o których mowa w art. 10 ust. 2, oraz była „niezbęd[n]a” w społeczeństwie demokratycznym” do osiągnięcia takich celów.

61. W odniesieniu do pierwszego i drugiego z tych wymogów, mianowicie, że ingerencja musiała być „przewidzian[a] przez ustawę” i służyć realizacji uzasadnionego celu, Trybunał odwołuje się do swojej analizy dotyczącej art. 1 Protokołu nr 1, z której wynika, że zatrzymanie serwera skarżącego, zajętego jako materiał dowodowy w postępowaniu karnym, miało ważną podstawę prawną w art. 111 Kodeksu postępowania karnego oraz służyło uzasadnionym celom zapobiegania zakłócaniu porządku i przestępstwu oraz ochronie praw innych osób (zob. paragraf 43 powyżej). Ponieważ ingerencja w prawa skarżącego na podstawie art. 10 Konwencji wynikała z tych samych faktów – zatrzymania jego serwera przez organy ścigania – ingerencja ta także była „przewidziana przez ustawę” i służyła realizacji uzasadnionych celów w interesie ogółu. Dodatkowo należy zauważyć, że skarżący nie kwestionował, że strona internetowa, w stosunku do której istniało podejrzenie naruszenia praw autorskich, była częściowo hostowana na jego serwerze.

62. Istotną kwestią jest zatem to, czy ingerencja była proporcjonalna do określonych powyżej uzasadnionych celów.

63. Badając to zagadnienie, Trybunał ponownie sięga do swojej analizy dotyczącej art. 1 Protokołu nr 1. Stwierdził on w tej części, że ingerencja władz publicznych w prawa skarżącego, a konkretnie przedłużone zatrzymanie jego serwera jako materiału dowodowego w postępowaniu karnym przeciwko osobom trzecim, nie była konieczna, ponieważ serwera nigdy nie zbadano na potrzeby dochodzenia. Ponadto istniała możliwość skopiowania odpowiednich informacji i zwrotu serwera, a organy ścigania nie działały z należytą starannością, pomimo wielokrotnych skarg ze strony skarżącego (zob. paragrafy 45-50 powyżej).

64. W odniesieniu do przedmiotowej analizy Trybunał ponownie zauważa, że serwer skarżącego, zatrzymany przez organy ścigania w Sofii na siedem i pół miesiąca, nigdy nie został wykorzystany na potrzeby dochodzenia w sprawie karnej, nie dotyczącej skarżącego lub jego strony internetowej, a jedynie był przechowywany do czasu, gdy zwrócono go skarżącemu. Istotne jest również to, że podczas gdy skarżący wielokrotnie stwierdzał, że na serwerze hostowana jest także jego własna strona internetowa, że wiele funkcjonalności tej strony przestało działać i nie można ich przywrócić oraz że strona jest stosunkowo popularna i jej niedostępność powoduje u niego szkody finansowe (zob. paragrafy 8-10 powyżej), organy ścigania pozostawały bezczynne przez długi okres. W szczególności prokuratura rejonowa w Sofii, w której serwer był przechowywany, oceniła konieczność zatrzymania serwera i postanowiła o jego wydaniu dopiero po

otrzymaniu polecenia od Prokuratury Generalnej (zob. paragrafy 14-15 i 49 powyżej).

65. Rząd podkreślił, że na skarżącego nie nałożono żadnych sankcji karnych, administracyjnych lub sankcji innego rodzaju, a on sam nie został pociągnięty do odpowiedzialności za treść swojej strony internetowej (zob. paragraf 28 powyżej). Trybunał zauważa, że chociaż skarżący najwyraźniej hostował na swoim serwerze stronę internetową, co do której istniało podejrzenie, że publikuje się na niej treści naruszające prawa autorskie, to władze krajowe ani razu nie zasugerowały, że ponosi on jakąkolwiek odpowiedzialność za rzekome naruszenia praw autorskich. Ponieważ ingerencja w wolność wyrażania opinii skarżącego była wynikiem działań podjętych przez władze przy gromadzeniu materiału dowodowego przeciwko osobom trzecim, Trybunał nie widzi, jak fakt, że nie nałożono na skarżącego żadnych sankcji, mógłby mieć znaczenie dla analizy proporcjonalności.

66. Rząd wskazał również, że skarżący nie był dziennikarzem, sygnalistą lub inną osobą, która wymaga zwiększonej ochrony (zob. paragraf 28 powyżej). Prawdą jest, że wyrażanie przez skarżącego opinii miało charakter artystyczny, w związku z czym nie przysługiwał mu wysoki poziom ochrony przypisywany wypowiedziom politycznym (zob. *Castells przeciwko Hiszpanii*, 23 kwietnia 1992 r., § 42, Seria A nr 236, oraz *Ceylan przeciwko Turcji* [WI], skarga nr 23556/94, § 34, ETPC 1999-IV). Niemniej w omówionych powyżej okolicznościach rozpatrywanej sprawy czynnik ten nie jest wystarczający, aby przechylić szalę na korzyść Rządu. Trybunał jeszcze raz podkreśla, że zatrzymanie serwera skarżącego w postępowaniu karnym okazało się zbędne dla celów dochodzenia oraz że przez pewien czas organy ścigania nie podjęły żadnych starań, aby zaradzić skutkom swoich działań dla wolności wyrażania opinii skarżącego, mimo że były o nich wielokrotnie informowane.

67. W związku z tym określona powyżej ingerencja w wolność wyrażania opinii skarżącego nie była środkiem proporcjonalnym do zasadnych celów, którym służyła. Nie była więc „niezbędna w społeczeństwie demokratycznym”, czego wymaga się w art. 10 Konwencji.

68. W związku z powyższym doszło do naruszenia tego przepisu.

II. ZASTOSOWANIE ART. 41 KONWENCJI

69. Art. 41 Konwencji stanowi:

„Jeżeli Trybunał stwierdzi, że nastąpiło naruszenie Konwencji lub jej protokołów, oraz jeżeli prawo wewnętrzne zainteresowanej Wysokiej Układającej się Strony pozwala tylko na częściowe usunięcie konsekwencji tego naruszenia, Trybunał orzeka, gdy zachodzi potrzeba, o przyznaniu słusznego zadośćuczynienia pokrzywdzonej stronie.”

A. Szkoda

70. Skarżący zażądał kwoty 7.000 lewów bułgarskich (BGN), czyli równowartości około 3.580 euro (EUR), wraz z odsetkami, z tytułu szkody majątkowej, jako odszkodowania za „zniszczone zasoby internetowe” oraz uniemożliwienie korzystania przez niego z serwera w czasie, gdy zatrzymany był przez organy ścigania. W celu uzasadnienia roszczenia skarżący złożył oświadczenie o liczbie użytkowników odwiedzających jego stronę przed zajęciem serwera. Ponadto zażądał 15.000 EUR tytułem zadośćuczynienia za szkodę niemajątkową.

71. Rząd zakwestionował te roszczenia. Roszczenie dotyczące szkody majątkowej uznał za „arbitralne” i „nieudowodnione”.

72. Zgodnie z Regulą 60 § 2 Regulaminu Trybunału każde roszczenie na podstawie art. 41 Konwencji należy zgłosić wraz z istotnymi dokumentami na ich potwierdzenie. Skarżący nie przedłożył jednak żadnych dokumentów, w których mogłoby znajdować się potwierdzenie rzekomo poniesionej przez niego szkody majątkowej. W szczególności oświadczenie o liczbie osób odwiedzających jego stronę internetową nie jest wystarczające do ustalenia takiej szkody. W związku z tym Trybunał odrzuca to roszczenie (zob. między innymi *Couderc i Hachette Filipacchi Associés przeciwko Francji* [WI], skarga nr 40454/07, § 157, ETPC 2015 (fragmenty)).

73. W zakresie szkody niemajątkowej Trybunał, mając na uwadze okoliczności sprawy, w szczególności charakter ingerencji w prawa skarżącego na podstawie art. 10 Konwencji, oraz orzekając w oparciu o zasadę słuszności, przyznaje skarżącemu 5.200 EUR.

B. Koszty i wydatki

74. Skarżący zażądał także kwotę 3.140,42 EUR tytułem kosztów i wydatków poniesionych na zastępstwo procesowe przed Trybunałem oraz na tłumaczenia. Na potwierdzenie tego roszczenia przedstawił umowę o zastępstwo procesowe, fakturę, z której wynika, że zapłacił swoim przedstawicielom 1.200 EUR, kartę czasu pracy oraz umowę o tłumaczenie. Skarżący wniósł, aby wszelkie kwoty przyznane z tego tytułu, poza zapłaconą przez niego kwotą 1.200 EUR, zostały przekazane bezpośredniego jego przedstawicielom prawnym, panu Ekimdzhievowi i pani Bonchevej.

75. Rząd zakwestionował roszczenie i uznał je za nadmierne.

76. Zgodnie z orzecznictwem Trybunału skarżący jest uprawniony do zwrotu kosztów i wydatków tylko w zakresie, w jakim zostało wykazane,

że zostały one rzeczywiście i w sposób konieczny poniesione oraz są w rozsądnych granicach kwotowych. W niniejszej sprawie, biorąc pod uwagę okoliczności, a w szczególności fakt, że część skargi została uznana za niedopuszczalną, Trybunał uważa za zasadne zasądzenie kwoty 1.800 EUR, obejmującej koszty ze wszystkich tytułów. Zgodnie z wnioskiem skarżącego 1.200 EUR ma zostać wypłacone na jego rzecz, a pozostała część bezpośrednio jego przedstawicielom prawnym.

C. Odsetki za zwłokę

77. Trybunał za słuszne uznaje wyznaczenie wysokości odsetek za zwłokę na podstawie marginalnej stopy procentowej Europejskiego Banku Centralnego powiększonej o trzy punkty procentowe.

Z TYCH PRZYCZYN TRYBUNAŁ JEDNOGŁOŚNIE

1. *stwierdza*, że zarzuty na podstawie art. 1 Protokołu nr 1 i art. 10 Konwencji dotyczące zatrzymania mienia skarżącego są dopuszczalne, a pozostała część skargi – niedopuszczalna;
2. *uznaje*, że doszło do naruszenia art. 1 Protokołu nr 1;
3. *uznaje*, że doszło do naruszenia art. 10 Konwencji;
4. *uznaje*,
 - (a) że pozwane państwo winno, w terminie trzech miesięcy od daty, w której niniejszy wyrok stanie się ostateczny zgodnie z art. 44 ust. 2 Konwencji, uiścić na rzecz skarżącego następujące kwoty, przeliczone na lewy bułgarskie według kursu obowiązującego w dniu płatności:
 - (i) 5.200 EUR (pięć tysięcy dwieście euro) plus wszelkie należne podatki, tytułem zadośćuczynienia za szkodę niemajątkową;
 - (ii) 1.800 EUR (jeden tysiąc osiemset euro), plus wszelkie podatki, którymi może zostać obciążony skarżący, z czego 1.200 EUR (jeden tysiąc dwieście euro) winno wypłacić skarżącemu, a resztę bezpośrednio jego przedstawicielom prawnym;
 - (b) że od upływu wyżej wskazanego terminu trzech miesięcy aż do momentu uregulowania należności należne będą odsetki zwykłe od określonych powyżej kwot, naliczone według stopy równej marginalnej stopie procentowej Europejskiego Banku Centralnego obowiązującej w tym okresie, powiększonej o trzy punkty procentowe;

WYROK W SPRAWIE PENDOV PRZECIWKO BUŁGARII

5. *oddala* pozostałą część roszczenia skarżącego o słuszne zadośćuczynienie.

Sporządzono w języku angielskim i obwieszono pisemnie dnia 26 marca 2020 r., zgodnie z Regulą 77 §§ 2 i 3 Regulaminu Trybunału.

Claudia Westerdiek
Kancierz

Síofra O'Leary
Przewodnicząca